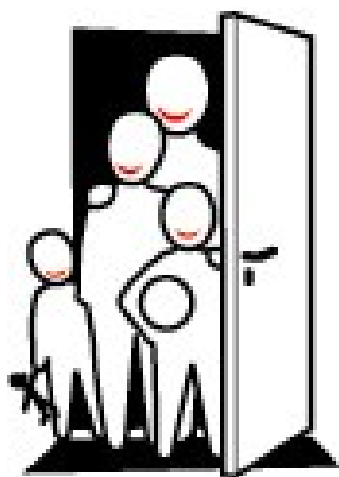

Bollebo

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder

Miljöredovisning 2017

REDOVISNING AV ARBETET MED LEDNINGSSYSTEMET UNDER VERKSAMHETSÅRET 2017

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder (Bollebo) uppfyller de krav som ställs i den internationella miljöledningsstandarden ISO 14001 och vi har varit certifierade sedan 2001-10-26. Sedan dess har löpande tredjepartsrevisioner utförts och certifikatet förnyats var tredje år. Under 2016 gjordes en omcertifiering mot den nya miljöledningsstandarden ISO 14001:2015.

MILJÖPÅVERKAN

Bollebos verksamhet ger i första hand upphov till miljöpåverkan inom följande nyckelområden:

- Energiförbrukning (uppvärmning, varmvattenberedning och el för fastighetsdrift)
- Vatten och avlopp (förbrukning av rent vatten och utsläpp av spillvatten)
- Avfall (avfall från företagets egen verksamhet)
- Kemikaliehantering (inköp, användning, förvaring mm)
- Transporter och motorredskap (förbrukning av fossila drivmedel, utsläpp till luft mm)
- Inomhusmiljö (buller, fukt, mögel, radon mm)
- Entreprenadprojekt (nybyggnation, rivning, större renoveringar)

Bollebos hyresgäster har tillsammans en stor påverkan på miljön genom sitt nyttjande av lägenheterna och sina olika livsstilar.

MILJÖASPEKTER

Verksamhetens miljöaspekter (dvs hur vi skulle kunna påverka miljön) finns samlade i ett miljöaspektregister där bedömning och identifiering av de betydande miljöaspekterna har gjorts.

Våra betydande miljöaspekter bedöms vara:

- Förbrukning av el vid uppvärmning (direktverkande el)
- Större projekt och entreprenader

Miljöaspektsregistret revideras minst en gång årligen.

POLICY OCH ORGANISATION

Bollebo har antagit en miljö- och kvalitetspolicy, vilken uttrycker stiftelsens ambitioner med ledningsarbetet. Nuvarande policy antogs av styrelsen 2016-05-18 och bedöms årligen i samband med ledningens genomgång.

MILJÖ- OCH KVALITETSPOLICY:

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder är ett allmännyttigt bostadsföretag som strävar efter det goda boendet. Vi skall bedriva vår verksamhet så att vi ser till att miljöhänsyn tas och god kvalitet upprätthålls i alla led, från projektering och produktion till förvaltning och rivning.

Vi skall i all vår verksamhet bedriva ett ständigt förbättringsarbete, samt förebygga föroreningar till luft, vatten och mark.

Vi skall hushålla med resurser och använda bästa möjliga teknik där så är ekonomiskt försvarbart så att naturtillgångar nyttjas effektivt, samt i första hand välja material som inte skadar människor, djur eller natur.

Vi skall i all verksamhet följa gällande lagstiftning och övriga relevanta krav som vi berörs av.

Vi skall kontinuerligt öka våra medarbetares, leverantörers och kunders miljö- och kvalitetsmedvetenhet, inspirera till ett personligt engagemang och därigenom gemensamt skapa förutsättningar för en miljöanpassad förvaltning med god kvalitet.

Policyn har kommunicerats till samtliga anställda, företrädare för ägarna, samt entreprenörer och leverantörer. Den finns tillgänglig på företagets hemsida.

ORGANISATION

Företagets VD Heléne Persson Alsin, har det övergripande ansvaret för miljö- och kvalitetsarbetet, samt ledningssystemet. Bollebo har också utsett en miljöansvarig, Tina Andersson, som ansvarar för det operativa arbetet med ledningssystemet. Hon fungerar även som internrevisor tillsammans med Andréa Ekeröth.

Alla medarbetare förväntas emellertid ta sin del av ansvaret för företagets miljö- och kvalitetsarbete.

MILJÖNÄTVERKET SJUHÄRAD

Vi är en del av Miljönätverket Sjuhärad (7miljö) där förutom Bollebo följande företag ingår: Fristadbostäder AB, Stubo AB, Vårgårda Bostäder AB och Tranemobostäder AB.

Vi samarbetar inom nätverket inom en rad områden, bl.a. miljö, kvalitet, arbetsmiljö, säkerhet, organisation, kommunikation och CSR (socialt ansvarstagande). Många frågor drivs antingen som gemensamma projekt eller av ett enskilt företag där de övriga medlemmarna kan tillgodogöra sig utfallet av projektet.

Eftersom förfrågningar om Miljönätverket har ökat i antal under de senaste åren, så har vi bestämt oss för att bli bättre på att informera om nätverket och våra aktiviteter. För att uppnå detta har vi tagit fram en logotype och utökat www.7miljo.se med ny funktion och information. 7miljö är även hemvist för vårt gemensamma, integrerade verksamhetsledningssystem.

Miljönätverket träffas vid flera tillfällen i olika konstellationer (VD, förvaltare, ekonomer etc). Miljöansvariga och miljörevisorer i bolagen har regelbundna träffar.

Interna revisioner utförs av nätverkets revisionsgrupp.

CSR – SOCIALT ANSVARSTAGANDE

2016 blev Bollebo, tillsammans med tre andra företag i Miljönätverket, medlemmar i den oberoende, icke-vinstdrivande föreningen CSR Västsverige som är Sveriges största CSR-nätverk.

CSR Västsverige fungerar som ett nätverk inom hållbarhet för alla typer av organisationer och utgör en plattform för lärande, samverkan och erfarenhets-utbyte. Stärker medlemmarnas förutsättningar att förstå och ta ansvar för sin påverkan på samhälle, miljö och människa, samt verkar för positiva synergier mellan affärer och samhällsansvar.

Alla medlemmar kan registrera sina åtgärder i kunskapsdatabasen The Good Society, för utbyte av erfarenheter. Databasen kan läsas även av icke-medlemmar.

<http://csrvastsverige.se/the-good-society/>

ÖVRIGA SAMARBETEN

Branschorganisationen SABO, där Bollebo är medlem, arbetar löpande med hållbarhets- och opinionsfrågor.

Sedan 2017 är Bollebo en aktiv medlem i Sol i Väst (<http://hallbarutvecklingvast.se/sol-i-vast>), ett nätverk där offentliga aktörer tillsammans bygger upp kompetens och erfarenheter om solcellsutbyggnad. Syftet är att deltagarna ska bygga soleanläggningar och vara en föregångare för andra offentliga aktörer, företag och privatpersoner.

Sol i Väst finansieras av Energimyndigheten, Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland.

PROJEKT

Två större projekt startades av

Miljönätverket under 2016 med bidrag från Boråsregionen:

Trähus i Sjuhärad i ett livscykelperspektiv

I samband med byggnationen av de två trähusen i Fristad, gjorde Fristad Bygg en s.k. LCA (Livscykelanalys) av dessa hus. LCA:n visar att genom att bygga i trä halverar man utsläppen av klimatgaser jämfört med att bygga i betong.

Denna LCA har inte kunnat publiceras eftersom den inte har tredjepartsgranskats, men genom projektet har SP/RISE gjort en kritisk granskning av LCA:n. Granskningen visar att LCA:n håller måttet och kan publiceras. Förra året togs informations-material fram som publicerades tillsammans med analysen och granskningen.

Vattenprojektet i Sjuhärad

Projektet var tänkt att tillsammans med våra vattenleverantörer utreda hur vi kan höja vattnets värde hos bl.a. våra hyresgäster.

Projektet avslutades under 2017.

KEMIKALIEHANTERING

Vi har infört ett datorsystem inklusive app (EcoOnline) för hantering av våra faro-märkta produkter. Detta innebär att vi slipper krånglig hantering av säkerhetsdata-blad (SDB) och kemikalieförteckning, samt att all personal har snabb tillgång till SDB via sina smartphones och tablets.

INFORMATION OCH UTBILDNINGAR

Under året har flera internutbildnings- och informationstillfällen ägt rum i form av personalmöten, grund- och vidareutbildning av personal, samt information till styrelsen.

Ledningens genomgång har hållits vid ett tillfälle under året (2016-05-18).

Personalens genomgång hölls 2016-04-18.

MÅL OCH ÅTGÄRDER

Policyns vision och ledningssystemets krav på ständig förbättring skall förverkligas genom att företaget ställer upp övergripande och detaljerade mål. Målen är kopplade till de betydande miljöaspekterna. Åtgärder som skall säkerställa att målen nås finns samlade i handlingsplaner med ansvarsfördelning och tidsangivelser.

De detaljerade som innefattar förbrukningar redovisas i denna miljöredovisning, övriga återfinns i dokumentet *Detaljerade mål*.

MÅL

Bollebo ska

- medverka till minskade förbrukningar (uppvärmning, el, varm- och kallvatten)
- förbättra inköps- och upphandlingsprocesserna för att bl.a. minska kemiska produkters påverkan på miljön
- förbättra vår interna och externa kommunikation
- förbättra inomhusmiljön för våra hyresgäster
- öka medvetenheten och kunskapen genom utbildning, information, samt leverantörs- och entreprenörskrav
- förbättra vårt CSR- och arbetsmiljöarbete

ÅTGÄRDER SOM GENOMFÖRTS UNDER ÅRET

- Bytt ut 26 kyl/frys till nya
- Inlett samarbete med kommunens energirådgivare om utbyte av solfångarsystemet på Örelundsvägen och nytt värmesystem på Vinkelvägen 9-37
- Löpande information till hyresgäster och personal
- Sammanställt förbrukningar per byggnad
- Flyttat sopkärl till en säkrare plats för entreprenören på Odensväg 10-14.
- WSP har inventerat alla fastigheter och tar fram underhållsplaner.
- Nytt låssystem till Ekedalsvägen 3-7 och Odensväg 10-12.
- Nya lägenhetsdörrar och postboxar på Boråsvägen 35.
- Postboxar till Odinslundsvägen 2-4 och Vinkelvägen 1-3.
- Två lägenheter har blivit godkända efter radonåtgärder på Bollegården.
- Konverterat oljeuppvärmning till bergvärme på Vinkelvägen 9-37.
- Bytt ut en hushållsdiskmaskin mot en ny snabbgående på Bollegården.
- Fiber till alla våra lägenheter.
- Förbättrat den allmänna belysningen i tvättstuga, torkrum, cykelrum, lägenhetsförråd till LED på Ekedalsvägen 3-7.
- Bytt ut all stolpbelysning till LED på Kråkvägen 1-85.
- Bytt ut fasadbelysningen till LED på Kungsbackavägen 1 och Skattegårdsvägen 13A-B.
- Bytt ut trappbelysningen till LED på Boråsvägen 35.
- Bytt ut belysningen i bilgaraget till LED på Odensväg 20.

- Bytt ut tre motorvärmare på Kungsbackavägen 1 och fem på Ekedalsvägen 3–7.
- Installerat elektroniska körjournaler i bilarna.
- Ny asfalt på innerplan, Örelundsvägen 6–14 och på gångarna på Ekedalsvägen.
- Bytt ut en tvättmaskin, en torktumlare, en mangel mot nya maskiner. En centrifug är borttagen på Boråsvägen 35.
- Bytt ut en kondensstorktumlare mot en värmepumpstorktumlare, Odinslundsvägen 2–4.
- Monterat 252 m² (ca 40 MWh/år) solceller på C-husets tak, Bollegården.

Under året har olika arbetsgrupper inom miljönätverket arbetat med att revidera existerande styr- och hjälpdokument, samt ta fram nya för de delar som saknats i ledningssystemet.

AKTUELLT INFÖR NÄSTA ÅR

- Uppföljande revision kommer att genomföras av SP Certifiering.
- Minst två interna revisioner kommer att genomföras av Miljönätverket Sjuhärads internrevisionsgrupp
- Åtgärder mot radon, samt nya radonmätningar
- Fortsatt arbete med att ständigt förbättra vårt ledningssystem
- Fortsatt utbyte av kyl/frys/sval till nyare, energisnålare modeller
- Löpande utbyte av mindre värmepumpar
- Utredda värmesystem och solfångare i Olsfors
- Ta fram ett framtidsscenario/vision för Bollebo
- Utveckla internkontrollplanen
- Planera för fler solcellsinstallationer.
- Iordningställa utemiljön på Boråsvägen i Olsfors
- Byta fönster i 21 lägenheter på Boråsvägen i Olsfors
- Byta ytterdörrar till säkerhetsdörrar i 50 lägenheter på Örelundsvägen och Odinslundsvägen
- Tre nya hus med totalt 24 lägenheter ska byggas på Odinslundsvägen (byggstart mars 2019)

KLIMATFÖRÄNDRINGAR

För att undvika ännu allvarligare klimatförändringar måste utsläppen av växthusgaser minska. Världens ledare har enats om att temperaturhöjningen måste begränsas till under två grader, med sikte på 1,5 grader, vilket forskarna menar är möjligt om vi människor snabbt minskar utsläppen av växthusgaser från fossil energi och skogsbruket blir hållbart så att skogen kan ta upp så mycket koldioxid som möjligt. En del kan bara lösas med stora förändringar i samhället, vilket kräver politiska beslut. Annat går att påverka själv genom att ändra sina vanor i vardagen.

Eftersom klimatförändringarna är ett globalt problem måste alla i världen hjälpas åt för att lösa det. Detta innebär till exempel att Sverige skulle kunna bidra till att minska utsläppen i Europa genom att bygga ut mer förnybar energi än landet behöver och exportera den.

På sikt får vi se mer av det som redan märks idag: mer koncentrerad nederbörd (dvs mer faller under kortare tid), varmare vintrar och kallare under resten av året, instabil väderlek etc. Allt

detta påverkar naturligtvis våra fastigheter och vårt långsiktiga arbete – i vissa fall positivt, men främst negativt. Några frågeställningar som vi bör arbeta med i ett längre perspektiv:

Ökad nederbörd:

- **dyrare vatten** – Vi ser redan nu en förändrad nederbörd med fler skyfall och längre torrperioder, minskad nederbörd under vintrarna etc. Vatten kommer att bli en bristvara om grundvattennivåerna sjunker pga förändrad nederbörd, dessutom ger intensivt regnande mer urlakning av ämnen ur marken vilket försvårar och fördyrar vattenreningen.
- **ökad översvänningsrisk** – Hur säkrar vi byggnaderna? Vad har kommunen för planer för klimatförändringar? Hur planerar vi nybebyggelse? Hur bygger vi mer klimatsäkert? Förebygga framtida vattenskador? etc.
- **större slitage på framför allt fasader och tak** – Intensivt regnande sliter hårt på våra hus, fler vatten- och frostsador, mer påväxt på byggnader etc.

Temperaturförändringar:

- i och för sig kan högre temperaturer ge lägre energiförbrukning, men vi får en mer svårplanerad variation i värmen. Ekonomiskt ger det förmodligen ingen besparing och det sliter mer på våra byggnader.
- om vi behöver mer energi under vår och höst och mindre under vinter, ger det fler och bättre möjligheter för alternativa energikällor som solceller (el) och solpaneler (värme).

När det gäller energi- och vattenpriserna ser vi redan idag att de fasta kostnaderna ökar drastiskt, vilket får till följd att de insatser vi gör inte leder till ekonomiska besparingar. Alternativet att inte göra något alls leder dock till att kostnaderna skjuter i höjden, så vi måste självfallet fortsätta jobba med energi- och vattenbesparingar för att hålla kostnaderna på något sånär samma nivå.

RESULTAT

Förbrukningarna för uppvärmning, varmvatten och el redovisas per kvadratmeter uttryckt i A_{temp} (tempererad area) i stället för BOA+LOA (bostads- och lokalarea).

Förbrukningarna vid värme- och varmvattenproduktion är energiindexkorrigerade för att jämförelse skall kunna göras år för år.

I slutet av redovisningen jämförs resultaten med nyckeltal från SABO, SCB och genomsnittet för Miljönätverket Sjuhärad (föregående år).

Alla förbrukningar redovisas exklusive Bollegården – dock finns den med i de tidiga förbrukningarna (tom 2007).

UTHYRNING

Eftersom vissa av företagets förbruknings-siffror vägs mot uthyrningsbar och uthyrd yta (ekonomisk uthyrningsgrad), redovisas dessa siffror här.

För att ge en mer rättvis bild av vår miljöprestanda under mätperioden redovisas mätetalen för vatten i förhållande till den ekonomiska uthyrningsgraden för bostäderna.

Yta, bostäder, m ² (BOA)	26 139
Yta, lokaler, m ² (LOA)	1 049
Uthyrningsbar yta, m ² (BOA+LOA)	27 188
Uthyrningsbar yta, m ² (A_{temp})	30 818
Uthyrningsbar yta exkl kallhyra, m ² (A_{temp})	26 772
Uthyrningsgrad, % (BOA)	100,0%
Uthyrd yta, m ² (BOA+LOA)	27 188
Antal lokaler	11
Antal lägenheter	372

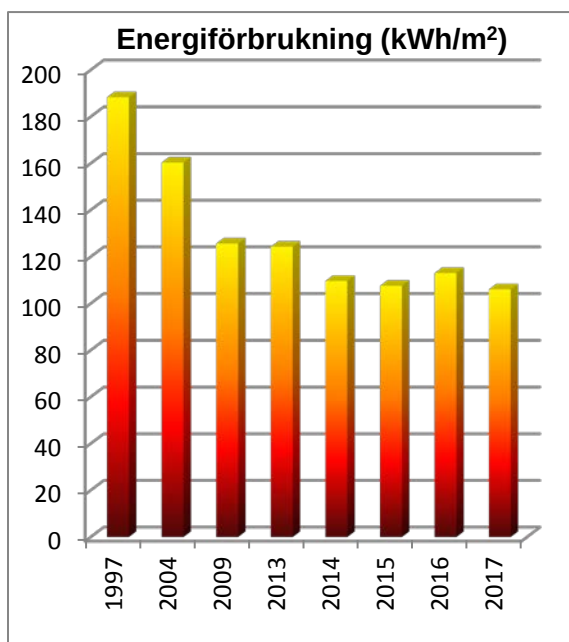
Lägenheter med kallhyra (vars förbrukning inte ingår i våra uppgifter) räknas inte med i arean när det gäller förbrukning för uppvärmning och varmvatten.

Bollegårdens ytor och förbrukningar ingår ej i redovisningen.

ENERGIFÖRBRUKNING, UPPVÄRMNING OCH VARMVATTEN

Mål nr	Detaljerat mål	Mätetal	Resultat 2017
DB1-1	Energiförbrukning för uppvärmning och varmvatten skall senast 2020 uppgå till högst 100 kWh/m ² .	Energiindexkorrigerad förbrukning i kWh/m ² (A _{temp}) exkl Bollegården och kallhyror	106 kWh/m ²

Bollegårdens förbrukningar och ytor, samt byggnader med kallhyra ingår i uppgifterna för åren 1997–2007. Därför kan det vara svårt att jämföra de olika perioderna.

Den totala energiindexkorrigerade förbrukningen har ökat med 54 MWh (2%) jämfört med 2009. Detta beror främst på att beståndet har utökats.

Räknat i kWh per m² har den korrigerade förbrukningen minskat med 16% (20 kWh/m²) under samma period.

Under perioden 1997–2017 har den faktiska oljeförbrukningen minskat med 80% (182 m³). Den sista oljepannan byttes ut mot en bergvärmepump under 2017 (dock finns en mindre reservpanna kvar på Boråsvägen i Olsfors).

Tidigare har vi använt en schabloniserad uppdelning av fastighetsel och uppvärmningsel (50/50), men vi

har nu sett över denna fördelning och korrigerat den.

Energiindex

Energiindex tar hänsyn till den sammantagna effekten av temperatur, sol och vind under ett år. Tack vare detta kan man jämföra energiförbrukningen år för år oberoende av hur varmt/kallt året har varit. Det är SMHI som tar fram aktuella energiindex.

Vi använder Borås som referensort för energiindexet.

ELFÖRBRUKNING, FASTIGHETSDRIFT OCH UPPVÄRMNING

Mål nr	Detaljerat mål	Mätetal	Resultat
DB2-1	Minska den totala elförbrukningen till högst 40 kWh/m ² till 2020.	Förbrukning i kWh/m ² (A _{temp}) exklusive Bollegården	46,1 kWh/m ²

Även här ingår Bollegårdens förbrukningar och ytor i uppgifterna för åren tom 2007.

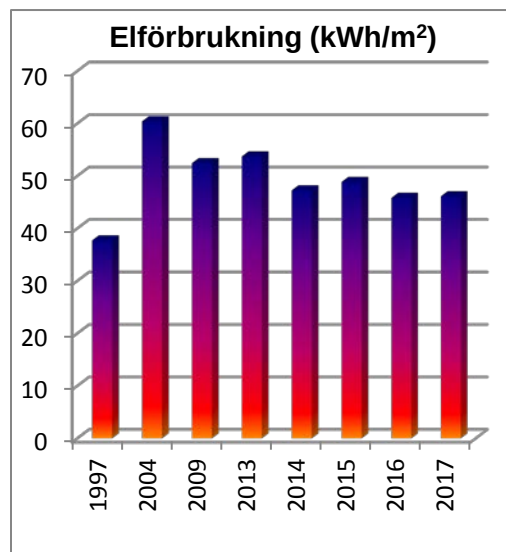
Den totala elförbrukningen är i det närmaste oförändrad jämfört med 2009, vilket till största delen beror på att beståndet utökats, samtidigt som vi genomfört elbesparande åtgärder.

Förbrukningen per ytenhet har minskat med ca 12% (2 kWh/m²).

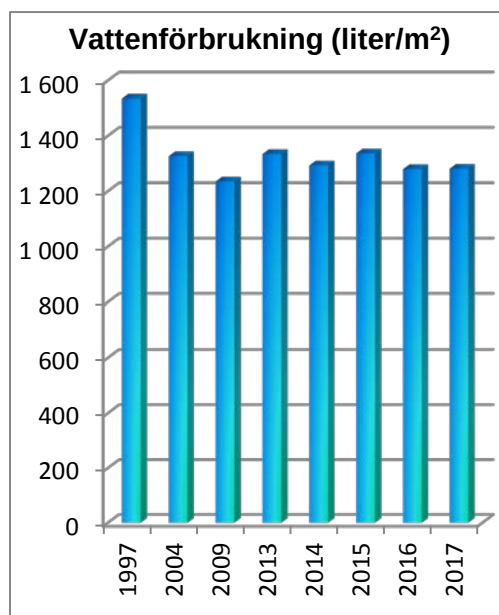
Vi har sedan 2015-01-01 ett elavtal med EPD-certifierad vattenel från Green Energy, vilken inte genererar koldioxidutsläpp vid elproduktionen. Detta nya avtal innebär att vi sänkt vår klimatpåverkan med 377 ton koldioxid årligen.

Vi har en relativt hög elförbrukning, vilket främst beror på att vi har bestånd med direktverkande eluppvärmning och kontrakt där elen "ingår" i hyran.

Vi arbetar löpande med energibesparande åtgärder vad gäller el och kommer att ta fram en handlingsplan för att få ned förbrukningen.

VATTENFÖRBRUKNING

Den totala vattenförbrukningen har under perioden 2009–2017 ökat med ca 6 000 m³ (ca 21%), vilket till största delen beror på att beståndet utökats.

Om man tar hänsyn till uthyrningsgraden så har förbrukningen per ytenhet ökat med ca 4% (45 liter/m²).

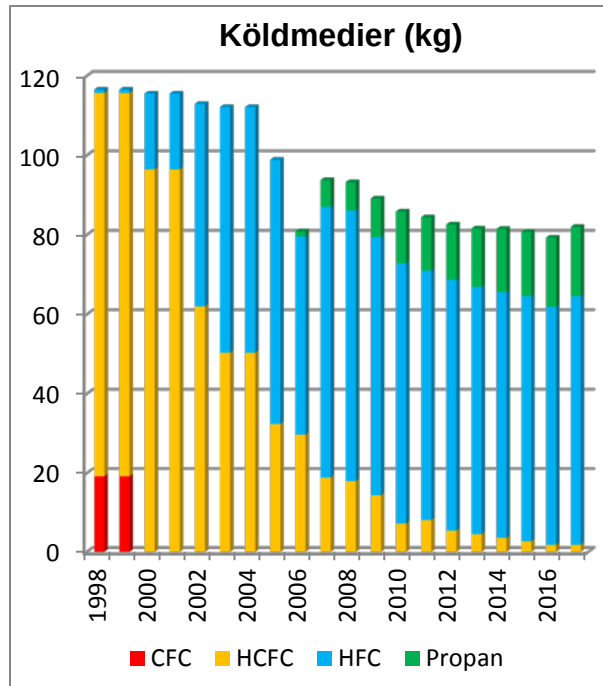
Sedan 1998 har vår totala vattenförbrukning minskat med drygt 4 000 m³ (ca 11%).

Totalt sett ligger Bollebo på en ganska normal nivå (1 281 liter/m²) när det gäller vattenförbrukningen.

Det vatten vi förbrukar tas från olika vattentäkter och har ingen betydande påverkan på dessa. I dagsläget återvinns eller återanvänds inget av vårt förbrukade vatten i verksamheten. Allt avloppsvatten går via det kommunala avloppsnätet till kommunens reningsverk.

Inga vattentäkter påverkas negativt av våra eller hyresgästernas avloppsvatten.

KÖLDMEDIER

Bollebo hade vid utgången av året sammanlagt 82 kg köldmedier.

Den totala köldmedieanvändningen har minskat med 35 kg jämfört med 1998 (30%).

Användningen av CFC avslutades under 1999.

Mängden HCFC (bl.a. R22) har minskat med 95 kg (jmf 1998), dvs en minskning med 98%. Arbetet med att avveckla eller konvertera aggregat som innehåller HCFC pågår.

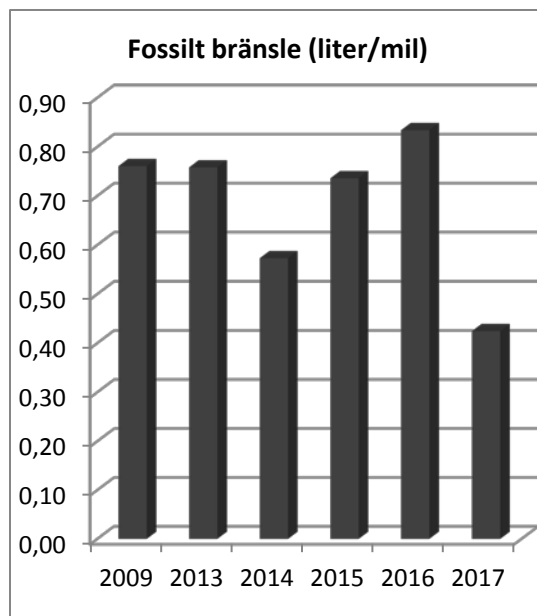
Observera att lägenheternas vitvaror ej ingår i sammanställningen.

Den nya lagstiftningen som trädde i kraft 2017-01-01 innebär att man istället för köldmediemängd låter koldioxidekvivalenter (CO_2e) styra kontrollplikten. Tidigare räknades köldmedier per fastighet och bedömdes utifrån total vikt, nu bedöms i stället varje aggregat utifrån vilken typ och hur mycket köldmedia det innehåller – detta

används som grund för att räkna ut CO_2e -talet. Aggregat över 5 ton CO_2e är kontrollpliktiga.

För vår del innebär det att vi nu har fem aggregat (tidigare fyra) som är kontrollpliktiga.

TRANSPORTER

Det totala antalet körda mil har under perioden 2009–2016 är i stort sett oförändrat (2017: 1 240 mil).

Förbrukningen per körsträcka för tjänstebilarna har minskat med nästan 44% till 0,42 liter/mil under samma period.

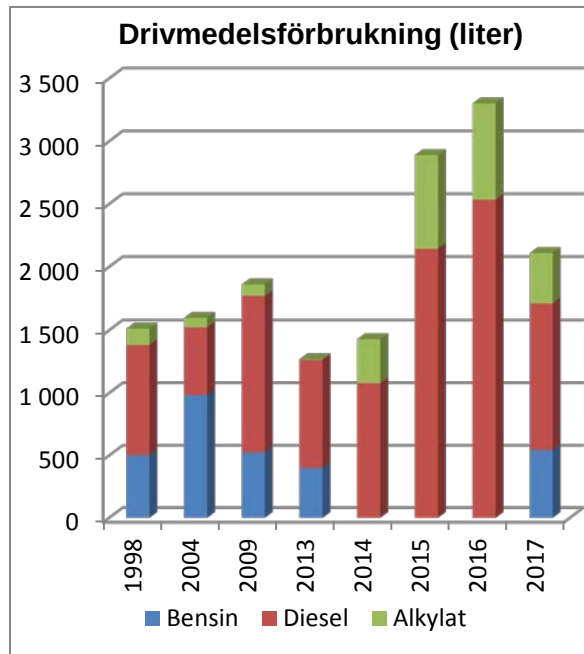
Vi saknar uppgifter om drivmedelsförbrukningen för åren före 2009.

Bollebo bytte vid årsskiftet 2016/2017 ut en av de befintliga dieselbilarna mot en elbil, vilket inneburit en betydande minskning av drivmedelsförbrukningen.

Elbilen har gått 816 mil och förbrukat 1,6 MWh, dvs knappt 2 kWh/mil.

Bolaget förfogar över två tjänstebilar (varav en elbil).

DRIVMEDELSFÖRBRUKNING

I dessa uppgifter ingår bränsleförbrukning för transporter, traktorer och maskiner.

Den totala mängden förbrukade drivmedel har ökat med knappt 14% (251 liter) jämfört med 2009.

Fr.o.m. 2012 använder vi endast s.k. miljödiesel som ger lägre utsläpp av fossil koldioxid.

Sedan 2014 anlitar vi en entreprenör för grönyteskötsel vilket är anledningen till ökningen, samt att vi under tiden har utökat skötselfrekvensen och antal områden.

Grönyteentreprenörernas förbrukning ingår i sammanställningen.

Vi saknar tillförlitliga uppgifter för 2014, men de bör ha legat högre än vad som redovisas i diagrammet.

JÄMFÖRELSE OCH ANALYS

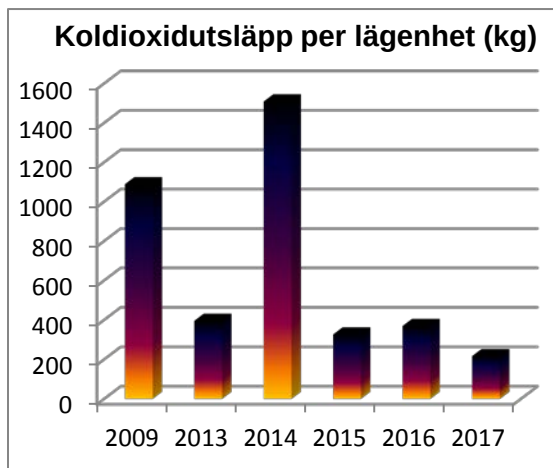
A _{temp} för energi & el, BOA+LOA för vatten.	År	Energi (kWh/m ²)	Fastighetsel (kWh/m ²)	Vatten (liter/m ²)	Koldioxid (kg/lgh)
Sabo (Skåneinitiativet)	2016	109	16	1 388	
SCB/Energimyndigheten	2016	140		1 866	
Miljönätverket	2015	104	16	1 279	252
Miljönätverket	2016	106	15	1 249	187
Bollebo	2015	113	15	1 279	369
Bollebo	2016	106	15	1 281	217

När det gäller vattenförbrukning, ligger Bollebo på en normal nivå, likaså när det gäller fastighetselen. Tidigare har vi använt en schabloniserad uppdelning av fastighetsel och uppvärmningsel (50/50), men vi har nu sett över denna fördelning och korregerat den.

Energiförbrukningen för uppvärmning och varmvatten ligger på en normal nivå.

Energiförbrukningarna är energiindexkorrigerade (gäller ej elen). Vattenuppgiften från Sabo är omräknad från A_{temp} till BOA+LOA (faktor 0,8). Vattenuppgiften från SCB är från 2011 (sammanställs vart femte år).

KOLDIOXIDUTSLÄPP

Diagrammet visar utsläpp av fossil koldioxid. Uppgifterna för fjärrvärme och el kommer från våra leverantörer, övriga beräknas utifrån nyckeltal.

Den stora sänkningen av koldioxidutsläpp 2009–2013, beror främst på byte till miljömässigt bättre el. På motsvarande sätt beror ökningen under 2014 på en tillfällig återgång från grön el.

Vår verksamhet under 2017 genererade ett koldioxidutsläpp på 81 ton, vilket motsvarar 217 kg per lägenhet.

Vi använder miljödiesel i vår dieseldrivna bil.

RAPPORTERADE AVVIKELSER, TILLBUD MM

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Avvikelse, egen verksamhet	46	40	50	59	42	41	62	53	52	26	33
Avvikelse, revisioner	9	13	12	15	19	9	19	10	14	6	11
Tillbud				1						1	
Förbättringsförslag							5	1	9	18	4
Kundklagomål					5	1		8		3	
Totalt	55	53	62	75	66	51	86	72	75	54	48

Andelen rapporterade avvikelser från egen verksamhet ligger genomgående på en mycket hög nivå, vilket är en grundläggande förutsättning för att kunna bedriva ett bra miljö- och kvalitetsarbete.

Från och med 2016 fokuserar vi inom Nätverket Sjuhärad mer på kvalitet än kvantitet när det gäller avvikelser, dvs färre men mer relevanta avvikelser.

LAGKRAV OCH EFTERLEVNAD

Lagefterlevnad

Den lagstiftning som berör företagets verksamhet finns specificerad i nätverkets lagförteckning. Denna uppdateras löpande och en lagbevakningstjänst finns att tillgå. Företagets verksamhet berörs även av lokala, kommunala krav, branschöverenskommelser och regionala krav.

Lagefterlevnaden stäms av minst en gång om året. Avstämningen under året visar att vi lever upp till lagkraven. Bollebo har aldrig varit föremål för sanktioner eller betydande böter till följd av miljöbrott eller annat brott.

Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Bollebo har för närvarande inga verksamheter som är anmälningsskyldiga enligt Miljöbalken.

Risikanalys och internkontrollplan

Under 2014 infördes risikanalys och internkontrollplan hos Bollebo. Drygt 100 olika risker bedömdes och utifrån dessa togs en internkontrollplan fram.

Risikanalysen och internkontrollplanen stäms av och revideras löpande och är en fast punkt på agendan för styrelsemöten.

Vi hanterar internkontrollplanen i det dagliga arbetet via bl.a. planerade åtgärder i handlingsplanen.

Köldmedier

För att förhindra nedbrytningen av det skyddande ozonskiktet i atmosfären finns en

rad lagar och förordningar som reglerar hanteringen av köldmedier. Köldmedier är dessutom synnerligen starka klimatgaser.

Köldmediet HCFC skall vara utfasat senast vid utgången av 2014 (gäller aggregat innehållande 3 kg eller mer). Denna utfasning är vi redan klara med.

Bollebo har 5 aggregat som är kontrollpliktiga. Vilka dessa är framgår av köldmedieförteckningen.

Kemiska produkter

Bollebo hanterar ett mycket litet antal olika kemiska produkter. Undan för undan har vi fasat ut de farligaste kemiska produkterna och ersatt dem med mindre skadliga.

2016 införde vi ett digitalt system för kemikalielistor och säkerhetsdatablad, vilket underlättat denna hantering.

Avfall och producentansvar

Alla hushåll har tillgång till fastighetsnära återvinningsstationer för källsortering.

Bollebo har tillstånd för egentransport av farligt avfall som uppkommit i egen yrkesmässig verksamhet. Transportdokument skrivs och signeras vid alla transporter av farligt avfall, oavsett om transporten utförs i egen regi eller inte.

Under 2017 fraktade vi 43 vitvaror (kyl/frys, spis etc) till återvinningsstationen.

Miljönätverket Sjuhärads miljögrupp 2016-17 (miljöansvariga och revisorer), fr.v. Kjell-Ove Sethson, Jacob Andersson, Elisabeth Erkenborn, Michael McCleave, Mattias Severinsson, Annika Björklund-Fagrell, Tina Andersson, Tommy Czolowski, Andréa Ekeröth, Anders Eriksson, Tommy Borg och Per Östlund.

Bollebo är stolt medlem av Miljönätverket Sjuhärads (7miljö)!

Mer information om Miljönätverket Sjuhärads på hemsidan www.7miljo.se.

Bollebygd, 2018-04-24

Per Östlund

Verksamhetssamordnare
per.ostlund@7miljo.se

CERTIFIKAT

ISO 14001

CERTIFICATE nr/no.2831 M

Härmed intygas att:/This is to certify that:

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder

har ett miljöledningssystem som uppfyller kraven enligt SS-EN ISO 14001 vad gäller:

has an environmental management system that fulfils the requirements of SS-EN ISO 14001 with respect to:

Förvaltning av bostäder och lokaler

Administration of residences and premises

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut/SP Technical Research Institute of Sweden

Certifiering - Certification

Lennart Månsson

SP är ett av SWEDAC ackrediterat organ för certifiering av miljöledningssystem
SP is a Certification Body, accredited by SWEDAC, for certification of environmental management systems

Sida/page 1 (2)

Giltigheten verifieras på www.sp.se/certifiering
The validity is verified at www.sp.se/certifiering

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut
Box 857, 501 15 Borås
Tfn: 010-516 50 00
E-post, internet: info@sp.se, www.sp.se